

Siveys

Kirjotti Kalle Rissanen

(Tekelestäni "Valkeat kädet", joka odottaa kustantajaa)

Palaamme taiteilijajuomingeista. Kuu on kohonnut taivaalle ja katselee meitä kylmäntotisena.

Hänen puuhkansa putoo katu-ojaan, mutta hän antaa jäädä sen sinne ja kävelee edelleen, ruumis hieman huojuen.

Hän on kieltämättä kaunis terracotta-puvussa. Hän käyttää matalakorkoisia kenkiä, ja se sopii hänen vartalolleen, joka toisinaan voi muistuttaa klassillisen ajan naispatsaita. Hänen hiuksensa pilkistävät pienen hatun alta — nuo kauniit hiukset, jotka ovat kietoutuneet pään ympärille kuin vaalea käärme.

Hänen kova, valkea kätensä puristuu lujasti käsivarteeni — se on tullut taltassa kovaksi kuin marmoori; hän on tavattoman väkevä. Kerran hän kuritti haisevan katu-jätkän perinpohjaisesti, kantaen hänet sitten selkäsaunan jälkeen omin neuvoin läheisimmän lääkärin paikattavaksi. Hän voi nostella suuria marmoorimöhkäleitä yksin pöydälle. Sydämensä syvyydestä inhoo hän hentoja naisia, jotka tuoksuvat hajuvesille, mutta eivät pääse omin neuvoin ajurin ratuille. Tuttaviksi tulimme kansallisilla urheilujuhilla, joihin hän

otti osaa (vaikka hän sitä ennen koitti nyrkkeillä pois sanan "kansallinen" juhlien nimityksestä.)

Yleensä ei hänestä pidetä, sillä hänellä on terävä kieli, joka voi iskeä syviä haavoja itserakkauteen. Mutta ne harvat, jotka tuntevat edes osittain häntä, rakastavat häntä äärettömästi, sillä hänellä on kultainen sielu.

Urhoollisesti tasaa hän jokaisen pennin tarvitsevalle. Hän kärsii itse nälkää, sen minä tiedän, mutta ei hän siitä melua, sillä hän on hienotunteinen.

Minä luulen että hän on hieman hiprakassa, sillä hän joi vahvasti.

— Menkäämme Valkonauhan talon ohitse, sanoo hän äkkiä ja me käännyimme. — Siellä kai haluaivat nähdä siveyteni heiluvan, jatkaa hän — nyt on aamuyö, ja siveettömyys valvoo sielläkin.

— Yhä edelleenkö sinä näyttelet Ofeliaa? kysäee hän sitten, mutta ei odota vastausta, sillä hän vastaa itse. — Ofelia on kuva naisesta, joka rakastaa ja kärsii ja tulee hulluksi, mutta ei se ole pahinta. Jokainen nainen on suhteellisesti hullu, rakastaessaan liian paljo, rakkaus on morfiinia tai jotain muuta sellaista myrkyä, joita apteekkien

tiskit ovat täynnä. Pahinta on et-
tä Ofelia rakastaa Hamletia ja Po-
loniusta, sulhasta ja isää. Minä
rakastaisin haudankaivajaa ja eri-
kovasti olisin aivan valmis hake-
maan hänelle viinaa yhdestä hy-
västä sukkeluudesta. Ofelia on
liian siveä sellaiseen ympäristöön,
ja siinä hänen onnettomuutensa;
hän on saanut aikansa valkonau-
halaisten kasvatuksen. Älä sinä
tee Ofeliasta siveellistä, sillä ylei-
sö on oikeutettu saamaan pääsy-
maksusta palasen todellista naista,
jonka voi höystää törkeydellä.

— Minä olenkin viime aikoina
näytellyt Pöyhö-Kustaata ...

— Vieläkö siellä eletään Pöyhö-
Kustaiden aikakaudella? Sinä olet
onnellinen, kun saat sadan markan
palkasta näytellä kieltäsi kansalli-
selle yleisölle ... pääset Kansallis-
teatterin historiaan antautumatta
jollekin johtokunnan jäsenelle ...

Toukokuun aamu on kirkas ja
kylmä.

Olemme saapuneet hänen asun-
nolleen ja menemme sisälle. Por-
taistoa kiihvetessämme on minulla
tilaisuus ihailia hänen sopusuhtai-
sia lanteitaan ja joustavaa käynti-
änsä, sillä kummankaan suloutta
ei ole huonosti vietetty yö rääh-
kännyt.

Hänen atelierinsä on aina ais-
tikkaassa kunnossa, sillä hän ra-
kastaa puhtautta ja ennen kaikkea
taidettaan inhimoisesti. Huoneka-
luja ei ole, sillä hän ei ole vara-
kas, ja sitäpaitsi hän ei tahdo si-
toa itseään huonekaluihin. Malja-
kossa on tuoreita kukkia, kevään
ensimmäisiä ja avonaiset akkunat
päästävät raitista aamuilmaa si-
sälle.

— Tässä näet, sanoo hän, nos-
taen märän vaatteen, uusimman
muovailumi, jonka nimeksi tulee
Siveys. Se on vanha nainen, sillä

eihän nuori nainen voi olla siveä
— nuo kasvot ovat likimain kuus-
kymmenvuotiaan. Katseesta pitäi-
si huomata — ainakin tarkoitus on
— että Siveys on aikansa rypenyt
kaikissa matalikoissa ja kenties
aavallakin. Painuneet rinnat syyt-
tävät yhteiskuntaa enemmän kuin
ne tuhannet pullistuneet, joita näet
Valkonauhassa ja rikasten naisten
yhdistyksissä. Ulostuselimen koh-
dalle on asetettu kimppeä auringon-
kukkia seppeleeksi sidottuna; se
kuuluu modernin taiteen luontee-
seen. Tukka on kietastu päälä-
elle jostain vanhasta lumpusta re-
västyillä riekaleella, mutta kaikkes-
ta huolimatta sen pitäisi puhua
naissuvun hyvästä aistista: siveet-
tömyyskin, joka on jo niin vanha,
että on muuttunut siveydeksi.
esiintyy lumpuissakin aistikkaasti.
Katso tuota hymyä. Se sanoo:
olen niin kauan kulkenut siveettö-
myyden teitä, että minulla on aika
puhua siveydestä. Siveettömyys
muuttuu vanhoilla päivillään si-
veydeksi — mitä siitä tulisikaan
jos ikää karttuisi! Arvattavasti
neitsyt Maria. Minä luulen ettei
tuota kuvaa voi pitää siveettö-
mänä. Tarjoan sen kevätnäytte-
lyyn: minun mielestäni sen voisi
ostaa joku koulu luokkahuoneen
seinälle ... Jos Ofelia olisi elänyt
vanhaksi, olisi hänestä tullut ku-
ninkaallinen portto ja vanhoilla
päivillään itse siveys, sillä hänessä
oli edellytyksiä sellaiseen. Oletko
sinä koskaan rakastanut miestä,
kysyi hän, tapansa mukaan hypä-
ten asiasta toiseen.

— Olen, vastaan minä ja vanhat
muistot tulvaavat mieleeni.

— Olen minäkin. Oikeastaan on
jonkinlainen velvollisuus rakas-
taa ... joten kuten miestä, se kuu-
luu luontoon. Tämän muotokuvan
malli on myöskin rakastanut, mut-
ta hän on ottanut maksun rakkau-

destaan. Se ei oikein sovi ajan henkeen, ja toisekseen se sopii mainiosti. Niin kauan kuin hänen ruumiinsa kesti, oli hän ainoastaan väliaikaisesti siveellinen, nyt on korkeintaan hänen ajatuksensa siveetön — kuten kaikkien siveysaarnaajien. Rakkaani, ajanoloon kaikki äärimmäisyydet suutelevat toisiaan.

Olen väsymyksestä horroksissa ja kuuntelen hänen puhettaan puolella korvalla. Näen hänen pukeutuvan aistikkaaseen aamunuttuun, loikovan permannolla uunin edessä ja piirustavan. Hänen kasvonsa hohtavat innostuksesta, hiili kiihtää pitkin paperin rosoista pintaa — ja nyt astuu sisälle Siveys, Siveyden elävä malli. Huone tuoksuu pian kurjalle hajunedelle, linttaantuneet korot sotkeutuvat saveen; hän on pukeutunut suureen, likaseen saaliin ja kohteliaisuuteen. Hän ojentaa ystävättärelle käntensä, jota tämä pusertaa kuin mies, hän puhuu lakkaamatta ja touhuten aivan kuin olisi hänellä suuri kiire.

— Sinä olet taas humalassa näin aamulla jo, sanoo ystävättäreni, johon Siveys vastaa nopeasti:

— Ennen kun sai juoda oikeita aineita, ei tullut niin nopeasti humalaan, mutta arvaahan sen ettei tällainen vanha luuska voi juoda viinaa humaltumatta. Se on kyllä rumaa; joisin mieluummin viiniä, sillä olen jo vanha nainen, mutta kun ei ole rahoja, täytyy ottaa mitä saa.

— Joko sinulla on taas uusi henttu?

— Täytyyhän se hankkia ... vaikka mitäs se enää hyötyy näin vanhasta kuin minä olen, mutta kun se kerran maksaa ...

Kun herään horrostuksestani, huomaan ystävättäreni nukkuvan uunin edessä. Siveyden ruma hymy saa minut hetkeksi vapisemaan.

Poistun hiljaa — on kuin kutsuisi minua jonkun vanhan Poloniuksen ikävä ääni — ikävä yhteiskunta, joka rakastaa totuutta niin paljo, ettei viljele sitä jokapäiväisessä elämässä.

Mutta joka päivä, joka tunti saa Polonius kuulla tuomionsa hetken lähestyvän — sillä meidän valkeat, kovat kätemme ovat repimässä ajan valheita, meidänkin, jotka taltta kädessä tai huonosti opittu läksy aivoissa kiipeämme näyttämölle, elämän suurelle näyttämölle ... kaukana näen itseni Siveyden tapaisessa tilassa, tukka sidottuna rääsystä revityllä kaistaleella ja viikomanlehdet tallattuina jalkojen alle ... minä näen kuinka nainen kestää häväistyksen ja parjauksen, näen kuinka hän viimein kylästyy kaikkeen ja viskaa vanhan siveyden syrjään ja niin syntyy uusi ihminen, uuden ihmisen synnyttäjä ...

Kompastun omaan kauniiseen silkkihameeseeni ja lankean katuun. Ihmiset naurahtavat, sillä hameeni on langetessa noussut yläpuolelle yleisen moraalien.

Mutta minä nousem ylös.